

JAAERVERSLAG 2022

Inhoudsopgave

Inleiding en bestuur.	.	.	.	.	.	.	.	3 – 4
Botanisch stoepkrijten	.	.	.	.	.	.	.	5
Cursussen	.	.	.	.	.	.	.	6
Duurzaamheid	.	.	.	.	.	.	.	7 – 9
Eemstruiners	.	.	.	.	.	.	.	9 - 11
Geopark Heuvelrug, Gooi en Vecht	.	.	.	.	.	.	.	12
Groene GGZ	.	.	.	.	.	.	.	12 – 13
Handen uit de mouwen	.	.	.	.	.	.	.	13 – 14
Knotten	.	.	.	.	.	.	.	15
Lieveheersbeestjes	.	.	.	.	.	.	.	15 – 16
Natuurexcursies	.	.	.	.	.	.	.	16 – 18
Natuurfotografie	.	.	.	.	.	.	.	19 – 20
Natuurkijker	.	.	.	.	.	.	.	20
Natuurlezingen	.	.	.	.	.	.	.	20 –
23								
ROM	.	.	.	.	.	.	.	23 – 24
Vleermuizen	.	.	.	.	.	.	.	24 – 26

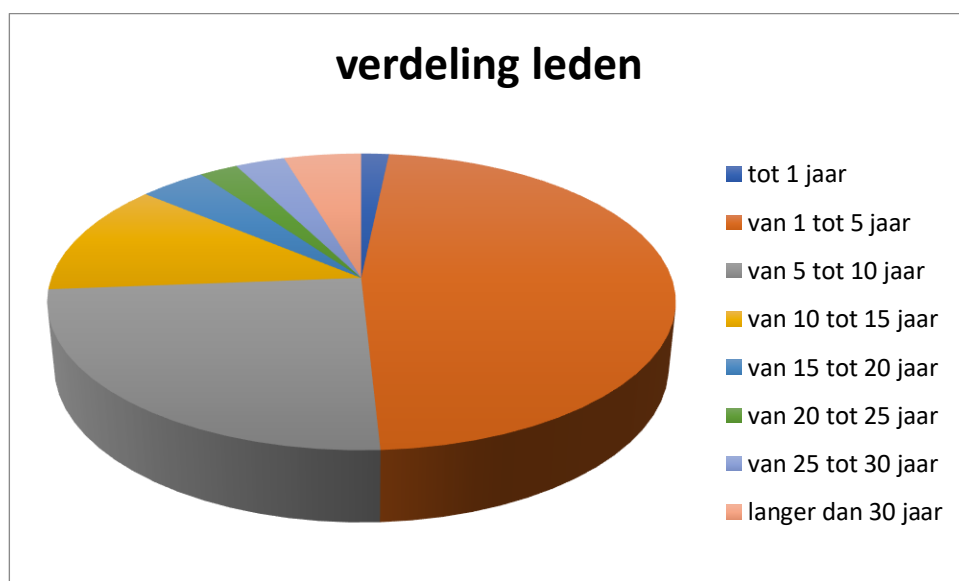
Inleiding en bestuur

Het jaar 2022 stond voor iedereen in het teken van het weer open gaan van de samenleving vanuit de coronapandemie. Het begin van het jaar was nog dicht en kon er nog niet veel, maar in de loop van het jaar kwam het allemaal weer schoorvoetend aan de gang. Het was weer mogelijk om excursies te doen en de lezingen konden ook weer fysiek, maar sinds de coronatijd is het ook hybride mogelijk. De opleiding tot natuurgids is weer aan de gang gegaan en we maken volop plannen voor de komende tijd. Op bestuurlijk vlak zijn we in 2022 Manon Barendrecht helaas kwijt geraakt als bestuurslid. Ze kon het niet meer combineren met haar werk, maar blijft ons nog steeds met haar kennis steunen. Mirjam Papenburg was intredend bestuurslid, maar heeft toch afgezien van toetreding tot het bestuur. Paul Vriesekoop is in 2022 begonnen als intredend bestuurslid en hoopt in 2023 daadwerkelijk toe te treden tot het Dagelijks Bestuur. Het blijft nog steeds een beperkt Dagelijks Bestuur met Lenny van Valkenhoef als secretaris, Henk Haas als penningmeester en Peter Koblenz, (en in 2023) Paul Vriesekoop als gewone leden. Leden die er de schouders onder willen zetten, willen toetreden tot het Dagelijks Bestuur en daarmee de werkgroepen te faciliteren en élan in de IVN afdeling te houden en te brengen zijn zeer welkom.

Ook financieel hebben we 2022 goed afgesloten met een batig saldo welke toegevoegd zal worden aan het eigen vermogen, na toelichting en goedkeuring in de Algemene Leden Vergadering van 5 april 2023.

Nadat we vorig jaar gekeken hebben naar de demografische verdeling van ons ledenbestand kijken we dit jaar naar de ledenaanwas door de jaren heen.

Zoals jullie kunnen zien bestaat het grootste deel van ons bestand uit leden die tot 5 jaar geleden lid geworden zijn.

Naast dit algemene overzicht zijn er de volgende bijzondere weetjes te delen:

Wat vooral opvalt is de aanwas in coronatijd. Van de mensen die in 2021 lid zijn geworden zijn er nog 49 over. Uit het aanmeldjaar 2022 zijn er nog 41 leden over. De verdeling vrouw/man is 194/107.

We hebben in de afdeling Amersfoort op dit moment 35 jubilarissen (25 jaar of langer) lid. Het langst aanwezige lid is al 48 jaar lid. IVN-Amersfoort kent 4 ereleden.

Namens het Dagelijks Bestuur, Lenny van Valkenhoef, Henk Haas, Paul Vriesekoop (intredend) en Peter Koblenz.

Biodiversiteit (door Arno Kanters)

Ik ben het jaar gestart met een poging het project “stekken van een vlinderstruik” aan te bieden aan overkoepelende organisaties van de diverse scholen in Amersfoort. Kennelijk is dat niet de manier. Er kwam geen enkele reactie. Een goed leermoment. Dit moet dus kennelijk anders. Mogelijk in samenwerking met de jeugdwerggroep van Brigit van Boom.

Begin februari heb ik me mogen verdiepen in de noodzaak van het ecoduct bij Terschuur opdat de afdeling ROM met een goed onderbouwd advies kon komen aan het bestuur van het IVN. Door de provincie Utrecht was namelijk om steun voor ecoduct gevraagd.

Brigiet van Boom heb ik 20 februari en 6 maart kunnen helpen bij de reclame-stand van het IVN in het dierenpark Amersfoort. Bij de stand was een leuke speurtocht voor de kinderen uitgezet die goed werd bezocht en gewaardeerd.

In april ben ik deelnemer geweest bij de Pollinators voor het uitdelen van zakjes wilde bloemenzaden ten behoeve van de Nationale Zaaidag op 22 april. Financieel ondersteund door het bestuur kon ik extra zakjes bestellen voor de cursisten van de gidsenopleiding.

In mei werd ik door de gemeente gevraagd om deel te nemen aan een excursie op 25 mei naar het zonnepark “Klarenbeek”. Deze excursie was bedoeld om inzicht te geven over wat de bedoeling van de gemeente was met het aanleggen van een zonnepark over de Laak. Veel van de deelnemers aan deze excursie waren bewoners van Vathorst. De uiteindelijke uitkomst is dat de aanleg op de lange baan is geschoven.

Op 26 juni heb ik samen met Wil Schonewille en Kees de Heer een excursie gegeven op het landgoed Schothorst in het kader van de week van de invasieve exoten.

Startend de 26^e september deelgenomen aan de cursus “Duurzaam samenwerken met het leven” van Gryt de Jong met de excursie naar de boerderij De Groote Voort, biologisch dynamische melkveehouderij en producent van Remeker kaas.

Verder ben ik het hele jaar bezig met het zelfbeheer van een halve hectare gemeenteground op de geluidswal van de A1. Hierbij ben ik voortduren aan het leren hoe ik moet samenwerken met de omgeving om een optimale vorm van biodiversiteit te realiseren. Op sommige momenten is het resultaat overweldigend, een andere keer zwaar teleurstellend. In de maand juli stond alles er prachtig bij en heb ik een rondleiding gegeven aan de Opmerkelijke Wandeling groep van het IVN.

Van sommige ervaringen heb ik artikelen kunnen schrijven die geplaatst zijn in de Natuurkijker.

Botanisch stoepkrijten (door Kees de Heer).

Vanuit de Natuurgidsencursus hebben we vier aanstaande gidsen die aan de gang zijn gegaan met botanisch stoepkrijten. Bij deze groep is het gemakkelijk om de nieuwe ambities aan te passen aan de beschikbare menskracht met acties tijdens de bloeiperiode van de planten..

Dankzij corona zijn veel plantenliefhebbers begonnen met botanisch stoepkrijten. Een ad-hoc werkgroep van IVN-ers en KNNV-ers is in de binnenstad van Amersfoort bezig geweest om met stoepkrijt de namen bij planten te schrijven, zodat wandelaars stilstaan bij de soortenrijkdom in de stad.

De vier aanstaande gidsen van de Natuurgidsenopleiding hebben allemaal in hun eigen woonwijk een actie georganiseerd. De eerste actie was op zondagmiddag 22 mei 2022 in Huis ter Heide met een stoepkrijtuurtje van een buurtvereniging. Er volgden nog acties in het Bergkwartier, Soesterkwartier en de binnenstad.

Op de 'Groenvisie in vogelvlucht' avond van woensdag 7 december 2022 mochten de aanwezigen suggesties doen voor het Uitvoeringsprogramma Groenvisie 2023. De aanwezigen hebben nogal wat ideeën geopperd over mogelijkheden om het beheer van het openbaar groen te veranderen, met een hogere biodiversiteit en meer stoepplantjes als resultaat. Als het Uitvoeringsprogramma Groenvisie inderdaad een project rond stoepplantjes krijgt, ligt het voor de hand om daar dan met botanisch stoepkrijten op in te spelen.

Cursussen (door Gert Lodewijk).

Een jaar met veel mooie nieuw opgestarte activiteiten.

Eerst de Natuurgidsenopleiding. Hoewel Covid nog wel eens opdook, konden we zonder veel beperkingen het hele programma brengen. Elke twee weken mooie donderdagavonden in het Groene Huis. Soms theoretisch, soms praktisch, spannend, slaapverwekkend. Elke keer een verrassing. Mooie natuurmomenten en werkvormenavonden. Mini-oefenexcursies in Park Schothorst, het Waterwingebied en op de Boom. Nieuw dit jaar waren de wekelijkse soorten van de week brieven. Elke zondagmorgen om acht uur met de mail verzorgd. 52 stuks die samen een overzicht van Nederlandse flora en fauna gaven. Bedoeld voor onze cursisten, waar ook anderen van meegenoten. In juni 2023 hopen we weer nieuw gidsen te kunnen diplomeren.

Ook ging er een Natuuroudercursus van start. Weer enthousiaste volwassenen die we door de ogen van een kind de natuur laten zien. Veel beleving, nieuwe ervaringen en een beetje kennis. Dit jaar met drie samenkomsten. In april voegen we er nog een morgen aan toe.

Na de zomervakantie ging ook de Natuuracademie weer van start. Samen met de KNNV en het CNME. Drie keer, een avond en een excursie op zaterdag. Paddenstoelen en trekvogels. Het krijgt een vervolg.

Weer een mooi aantal mensen bereikt en hopelijk enthousiast gemaakt voor de natuur.

Werkgroep cursussen, Gerda, Gert, Marjan, Monique, Viveke (en vele anderen)

Duurzaamheid (door Ruud Corduwener).

Begeleiding. De werkgroep heeft de cursus Duurzaam Leven van Gryt de Jong begeleid, die onder de vlag van het CNME werd gegeven. We hielpen bij de opzet, woonden de 5 cursusavonden en de excursie bij en hielden een eindevaluatie. Tijdens de evaluatie in de cursusgroep bleken de deelnemers bijzonder enthousiast en gaven aan graag een of ander vervolg te willen hebben.

Proeftuin Academie. Vooral veel nieuwe boompjes en struiken uitgezocht bij biologische kwekerijen, opgehaald en aangeplant in de tuin. Nog meer mulchen in de strijd tegen hardnekkige gras- en zeggesoorten. Een grotere poel gegraven en ingeplant met inheemse waterplanten. Verder gevlochten aan de Berceau (loofgang).

Vooral activiteiten om de bodem af te dekken en zo het woekerende gras te beheersen. O.a. afdekken met karton en compost en planten van bodembedekkers. Verder aanplant van verschillende bomen zoals een vijg, een peer, duindoorn, pawpaw en kornoeljes. Intussen flinke oogst van klein fruit en mispels.

Begin september tijdens Fête de la Nature organiseerden IVN een wandeling voor leden met aansluitend een etentje in de theetuin Den Heyligenberg. Aansluitend hielden we voor de gasten een uitgebreide rondleiding, die zeer enthousiast werd ontvangen.

Theoriesessies gehouden over de principes van de permacultuur en de vraagstukken rond voor- en nadelen van zaaien, stekken of enten. Tot slot faciliteren (begeleiden en enthousiasmeren) we Arianne Boon bij haar educatieve eindopdracht voor de natuurgidsen opleiding.

Voedselbos Amersfoort Laakoever. Grote hoeveelheden piketpaaltjes met bomennamen gemaakt en uitgezet in het terrein om de plekken voor de bomen/heesters/stuiken vanuit de ontwerptekening in het veld te markeren.

Helaas. Toen de firma kwam om de grootste bomen (ca. 7 m.) te verhuizen, met een veel te zware machine, zakte deze volledig weg in het terrein, met een behoorlijk vernielend spoor. Het land bleek veel te nat. Dus moesten we het werk na één boom stop zetten. Zoom overleg met de firma en de gemeente.

Gedacht werd aan een verstorende laag in de bodem, maar nader onderzoek wees uit dat daar (gelukkig) geen sprake van is. Nu hopen we dat de verhuizing van de bomen binnenkort nog mogelijk is, zodat we niet nóg een jaar bosontwikkeling verliezen.

Intussen op de aanplant dag met vrijwilligers en o.a. kinderen van de IVN Jeugdgroep, zo'n 600 boompjes en struiken geplant.

Op 26 februari was het algemeen bestuur aanwezig voor een rondleiding en de feestelijke aanplant van een zoete kers voor en door Ruud van Nus.

Verder werkzaamheden voor de inrichting van de poel, aangeplant met inheemse en deels eetbare waterplanten en nog meer windhagen. In de voorzomer hebben we een

tunnelkas gebouwd van 6 x 16 meter. In de zomertijd daardoor werkzaamheden voor de inrichting van de kas en de kweek van heel veel tomaten en komkommers.

Vrij grote oogsten uit de Logeertuin van kweeper, appels, peren, pruimen en bessen. Een naburig restaurant is geïnteresseerd om in de toekomst uit het voedselbos te oogsten.

Medio oktober werden door de fa. de Ridder de > 200 bomen en heesters verhuisd vanuit de Logeertuin (waar we ze 5 jaar hebben opgekweekt) naar hun definitieve plek volgens het ontwerp in het Voedselbos Laakoever. We hebben een pompaansluiting met ca 200 m slang (doorsnee 35 mm) gerealiseerd vanuit de kassen van onze burens Landinzicht. Daarmee hebben we een capaciteit van 3 á 4 bar werkdruk waarmee we het gehele terrein kunnen bereiken. Ook hebben we een handpomp geïnstalleerd op een bron van ca. 10 m. diep, als reserve.

Enkele vrachtwagens houtsnippers en blad gekregen om rond bomen en hagen te mulchen. Toegang gekocht voor een digitaal boom-locatie en -beheer programma, op GPS-coördinaten nauwkeurig.

Via het boomplantprogramma van <https://hegenlandschap.nl/> 625 stuks bosplantsoen aangeschaft, waarvan we tijdens een plantdag op 10 december zo'n 300 hebben aangeplant. De rest ingekuild vanwege de vorst.

Diersporen onderzoek In 2022 zij er nog meer sporen gevonden en videobeelden gemaakt van de boommarters in park Randenbroek en recent zijn er sporen aangetroffen van otters langs het valleikanaal en de Heijligenbergerbeek. Nader onderzoek zetten we voort.

Eemstruiners Jeugdnatuurclub (door Brigiet van Boom)

Het is halverwege ons jaarprogramma dat loopt van augustus t/m juni. Dit jaar beginnen we weer met de uitslag van de morse-winterspeurtocht, waarbij Marijn als winnaar werd aangewezen en van ons een leuk boekje kreeg opgestuurd.

Onze eerste bijeenkomst was op **15 januari** en hiervoor togen we met de groep naar Leusden. We hadden een afspraak gemaakt bij de Asschatterkeerkade, dit is een stukje Grebbelinie, waar nog verschillende kazematten verscholen liggen en verder een mooi stukje natuur herbergt. Hans Peter Reijnders uit Leusden was gekomen om de kinderen er meer over te vertellen, dat deed hij aan de hand van meegenomen blokjes op de tafel waar ook de uitleg staat afgedrukt van dit inundatiegebied, ook de vleermuishuisvesting en andere bunkers/kazematten kregen verhaal.

Op **29 januari** hadden we een tussenactiviteit voor liefhebbers; we gingen heggetjes planten in het Voedselbos Laakzijde, Ruud Corduener en Eric Verhallen verwelkomde de groep ouders en kinderen. Lekker actief en een mooi resultaat.

Op **12 februari** hadden we een bijeenkomst op landgoed Schothorst alwaar we een

heuse opgezette mol konden laten zien en waarna we met de kinderen met stokjes en linten de gangen van de mol(len) links van het gebouw probeerden aan te geven, vervolgens gingen we in de buurt nog kleine diertjes opsporen.

Op **12 maart** waren we in landgoed Randenbroek en hebben we daar stinsenplanten bekeken, de bolletjes en knolletjes en al de verschillende soorten en kleuren bloemetjes. Daarna hebben we met een heleboel verrekijkers gekeken naar de reigernesten en ander nesten die er in dat gebied te vinden zijn.

Op **9 April** verzamelden we bij het Belgenmonument. Na enige info maakten we er een wandeling omheen en gingen richting Klein Zwitserland. Halverwege zijn we bij een verwilderd landje op zoek gegaan naar zoveel mogelijk verschillende mosjes en hebben er een heus mossenmuseum aangelegd, leuk voor de passant. In het bos van Klein Zwitserland hadden we het voorzien op al het losse hout en hebben we bruggen gebouwd tussen twee klimtoestellen.

Op **14 Mei** gingen we vogel spotten in de Schammer; hiervoor hadden we assistentie gekregen van de vogelaars Mia en Leendert. We maakte een grote wandeling ; bij de kijkmuur spotten we zelfs de ijsvogel, wat uiteindelijk het totaal op wel 21 vogels bracht. Mia had ook nog opdrachten voor de kinderen meegenomen en een heleboel veren, alles bij elkaar een prachtige dag.

Op **21 juni** was ons eindfeest en we zijn deze keer weer naar de Groene Belevenis gegaan in Leusden Op deze prachtige plek konden we katapulten maken, we konden vissen naar kleine diertjes, die we later op de website van een landelijke organisatie hebben doorgegeven, we konden vuur maken met een vuurslag (heel moeilijk) en daarna broodjes bakken boven het vuur. We hadden ook nog een quiz en een creatieve activiteit met afgevallen blad. Een mooie dag om ons jaar weer mee af te sluiten.

In de zomerperiode spreken we elkaar een paar keer en proberen dan tijdig het programma en de data voor het volgende seizoen vast te stellen. Ook gingen we samen een keer uit eten en gebruikten deze bijeenkomst om ook afscheid te nemen van Madelon, die een hele lange tijd meegedraaid heeft met de werkgroep. Ook hebben we in de zomer met de kinderen een nieuwe naam gekozen, zodat we voortaan als 'Eemstruiners' verder gaan.

De eerste bijeenkomst na de zomer was op 3 september. Hiervoor hadden wij een afspraak gemaakt met Jannie van 'Bijen- en vlindertuin' en ook Voedselbos Leusden. Jannie is imker en had voor de kinderen veel leuke informatie over bijen en vlinders en de kinderen konden daar ook in een soort kastje speuren naar letters. Vervolgens hebben we het Voedselbos verkend dat al een jaar of vijf bestaat en al zichtbaar vorm krijgt. We eindigden aan een tafel, waarop de kinderen waskaarsjes konden draaien, die later mee naar huis mochten. Onze tweede activiteit, op 1 oktober, was in het Groene Huis én het was in de avond. We hadden Eric Broers weer bereid gevonden met de kinderen vleermuizen te gaan spotten. Eric heeft een heel leuke presentatie waarin hij van alles over de vleermuizen vertelt en vervolgens zijn we met zijn bat-detectors het bos rondgelopen en hebben daadwerkelijk verschillende vleermuizen kunnen horen en zien.

De laatste bijeenkomst van 2022 was alweer op **12 november**. Dit was tevens een dag dat Tamara bij onze werkgroep haar NGO-stage wilde afronden met het organiseren van de bijeenkomst. Op een prachtige dag met een enorme opkomst, bij de Soester Lange Duinen, hadden we een carroussel met activiteiten. In groepjes gingen de kinderen van bouwen met zand, naar bodemonderzoek, naar sporen van levende wezens, naar begroeiing en zaden en gallen om ten slotte met een vrolijk zoekspel te eindigen. De twee verloren naambadges, die dag, zijn beide later dankzij het mailadres op de achterzijde, weer bij mij retour! Mooi toch!

Als laatste hebben we ook in 2022 weer een winterspeurtocht uitgezet. Dit keer heb ik me samen met Tamara hierover gebogen. Het is een Rebus wandeling geworden waarbij de ontstane zin een vraag werd die alleen ter plekke kon worden beantwoord. Via een QR-code kwamen de antwoorden in onze mailbox terecht. Tenslotte was Sam de winnaar en heeft hij een leuk boekje opgestuurd gekregen. Gedurende het jaar hebben we steeds 10 dagen voor de activiteit een vergadering met de werkgroep om alles te bespreken en meestal gaan er enkele van ons naar het gebied om voor te wandelen of te verkennen. Niet alle leden van de werkgroep kunnen elke activiteit meedoen; daarom is het fijn dat we een groot team hebben; nu, 2023, 7 leden. Begin van het jaar heb ik alle niet actieve kinderen aangeschreven en uit de mail-groep verwijderd. We maakten in augustus een start met 25 kinderen en dat is nu, met de nieuwe aanmeldingen, 35 kinderen, waarvan de opkomst tussen de 24 en 24 varieert. Door corona was de opkomst en aanmelding afgelopen periode minder; we merken nu dat er minder ziekmeldingen zijn en er regelmatig nieuwe kinderen zich aanmelden. De meesten vinden ons dankzij de poster die er in het kastje van het Groene Huis hangt.

Geopark Heuvelrug, Gooi en Vecht (door Kees de Heer).

De Heuvelrugbrede werkgroep van de acht IVN-afdelingen staat in de startblokken. In de Herfstvakantie – in het kader van de 'Beleefweek voor de Heuvelrug' – is voor het eerst een serie Geoparkexcursies georganiseerd, met een grote spreiding over de hele regio. Verder kregen alle acht deelnemende afdelingen het verzoek om een inspiratiebijeenkomst te organiseren, voor de geoparkgidsen.

Op vrijdag 9 december 2022 was er een Geopark overleg gepland, waarop zeven IVN-afdelingen een gezamenlijk excursieprogramma en activiteitenprogramma voor 2023 hebben gemaakt.

Inmiddels is bekend dat vanaf april 2023 er elke maand een GEO-excursie zal zijn. Alle afdelingen werken hierin samen en maken een gezamenlijk programma.

Groene GGZ (door Ruud van Nus).

De Groene GGZ is een landelijk initiatief van IVN Natuureducatie en Nature for Health. Een aantal grote en kleinere GGZ aanbieders hebben zich aan het project verbonden. Het doel is om de factor natuur meer te benutten ter bevordering van (geestelijke) gezondheid. Het project is bedoeld voor patiënten, familieleden/mantelzorgers en medewerkers maar ook de bevolking van Amersfoort mag gebruik maken van de door IVN Amersfoort aangeboden activiteiten. Nevendoel is dat er meer uitwisseling kan ontstaan tussen Zon & Schild en de stad Amersfoort.

Het eerste half jaar heeft in het teken van voorbereiding gestaan; Zowel IVN afdeling Amersfoort e.o. als GGZ Centraal hebben zich verbonden aan het project Groene GGZ. IVN Amersfoort ondersteunt het project door een aantal activiteiten aan te bieden op het terrein van Zon & Schild in Amersfoort. Hiervoor zijn vijf IVN'ers ook vrijwilliger geworden bij Zon & Schild. Vanaf augustus 2022 zijn vier wandelingen op het terrein georganiseerd waarbij gemiddeld tien deelnemers meewandelden. Deelnemers waren patiënt, mantelzorger/familielid of kwamen van buitenaf. Er werd waardering uitgesproken voor de wandelingen. Om meer herkenbaar te worden is een groene hoek in ontwikkeling. De groene hoek bevindt zich in restaurant Het Raakpunt, tevens startpunt van de wandelingen.

Onze eigen werkgroep Groene GGZ biedt vanaf maart weer maandelijks een activiteit aan op het terrein van Zon & Schild. Tevens is het de bedoeling om in 2023 een Fête de la Nature te organiseren op het terrein van Zon & Schild. Dit moet een afdelingsactiviteit worden. Tot slot biedt de werkgroep aan de biodiversiteit op het terrein te inventariseren als onderdeel van de Groene GGZ met als doel advies te kunnen geven m.b.t. het vergroten van de biodiversiteit.

Handen uit de Mouwen (door Maurice Siteur).

De werkgroep HudM (Handen uit de Mouwen) is sinds 2014 actief. 2022 laat zich kenmerken door een shift in de aanpak van bosonderhoud. We zijn van Amerikaanse Eik bashers geworden tot boscologen, die op zoek gaan naar plekken waar bomen vrijgezet moeten worden. Reden is het klimaat. Lege open plekken verdampen meer vocht – meer op schaduw letten.

De gemeente heeft zich hiervoor laten adviseren door een extern adviesbureau. De eerste 2 werkdagen na de zomer werden we dan ook aan de hand genomen in deze nieuwe visie.

Er is op 13 zaterdagen gewerkt. Voor de zomer op de oude manier en na de zomer op de nieuwe manier.

Dit jaar is er veel aandacht geweest voor de renovatie van de poel (door een aannemer). Als eerste hebben we als werkgroep de ruimte rondom de poel vrij gemaakt en meteen al gestart met een ril ruim om de poel heen. Na de renovatie van de poel hebben we de ril verder opgehoogd en een ril vlak bij de poel gelegd. Daarnaast is er nog wat plantwerk verricht.

Leden: aantal actieve leden stabiel weten te houden. Gelukkig weten we nieuwe vrijwilligers te vinden, om zo de onvermijdelijke afzeggingen te compenseren.

Van de gemeente einde jaar andermaal een leuk natuurboek gekregen. De veiligheidsschoenen van vorig jaar bevallen goed en voor 2023 gaan we voor een veiligheidsbril en stevige handschoenen.

Al met al een prima jaar, waar we als werkgroep trots op kunnen zijn.

Knotten (door Ananda Hunsche).

De tijd om te mogen wilgenknotten en elzen afzetten is van half oktober tot 2022 half maart 2023. De afgelopen 4 jaar konden we in oktober nog niet starten omdat er nog veel groene bladeren aan de bomen zaten. Dus zijn we weer gestart met berkjes trekken op een heideveld aan de Asschatterweg.

Inmiddels zijn we al 3 keer bezig geweest aan de Schoolsteeg in Leusden. Een prachtig gebied tegen het valleikanaal wat gesloten is voor bezoekers. Het is er nat en erg wild. Niks mooie rijtjes bomen. De natuur heeft hier zijn gang mogen gaan tot.... Wij genieten weer. En hopen het tot 15 maart daar te kunnen afronden.

De werkgroep Knotten.

Het afgelopen voorjaar moesten we eerder stoppen met het afzetten van de bomen omdat de sapstroom al voor die tijd op gang was gekomen. Maar met het stoppenzagen was er voor meerdere 'knotters' nog werk genoeg tot half maart. Wat we volgend seizoen gaan doen? In de tussentijd in ieder geval het bijhouden van de certificaten voor de veldhulpverlening en het motorkettingzagen.

Namens onze knotgroep, Heleen Bestevaar, Hans van Stralen, Ananda Hunsche.

Lieveheersbeestjes (door Kees de Heer).

Van het CNME Schothorst kregen we een lijst van maar liefst vijftien scholen die hebben ingetekend voor het lieveheersbeestjesproject in mei-juni 2022. Het wordt dus een hele kunst om voor alle scholen begeleiders te vinden die de gastles kunnen geven. Vanuit de Natuurgidsencursus hebben we vier aanstaande gidsen die aan de gang willen gaan met het lieveheersbeestjesproject. Twee van de vier willen het project met de IVN-scholengroep introduceren op Nijkerkse scholen. Onze ambities zijn hoog. We zijn half mei begonnen met de eerste lieveheersbeestjes-gastles en we zijn door gegaan tot eind juni, waarbij er af en toe stagiaires van de Natuurgidsencursus langskomen.

De leerlingen vinden op de Amersfoortse schoolpleinen vooral zevenstippelige en Aziatische lieveheersbeestjes. Eigenlijk vinden ze niet eens zoveel volwassen lieveheersbeestjes, maar ze vinden wel heel veel bladluizen, lieveheersbeestjes-larven en poppen. Bovendien treffen ze rozenkevers, snuitkevers, elzen- en wilgenhaantjes, wantsen en andere insecten. We laten op iedere school een poster met zestig soorten lieveheersbeestjes achter, dus het verhaal van de enorme soortenrijkdom komt wel over.

Natuurexcursies (door Wil Schonewille en Lenny van Valkenhoef)

Na een lange periode van improviseren tijdens de Coronaperiode, konden we in 2022 het excursieschema weer zonder beperkingen uitvoeren. Uitgestelde excursies werden alsnog gegeven. In Klein Zwitserland liepen we zelfs meerdere keren. Naast de reeds geplande datum, tweemaal een excursie op verzoek en in oktober een Geopark excursie tijdens de beleefweek van de Heuvelrug.

Bij zowel de zondagse-, als vrijdagmiddag excursies blijft het aantal deelnemers nog achter bij wat we gewend waren, maar we hebben goede hoop dat er weer meer belangstelling komt. De PR verloopt via aankondigingen op verschillende digitale sites en wordt verzonden naar papieren media. Daarvan is publicatie echter niet gegarandeerd. We vertellen na een excursie altijd over de komende excursies en hopen ook zo belangstellenden te bereiken.

De fietsexcursie in september beschouwen we als een eenmalig dieptepunt. De stromende regen stak een lelijke spaak in het wiel, er kwam niemand opdagen. Dit hadden we nog niet eerder meegemaakt, maar ook dat kan dus gebeuren. Aan het eind van het bericht staat een overzicht van alle excursies die wij hebben gegeven.

Door het kleinere aantal gidsen wordt het wel moeilijker om de excursies te bemensen. We hopen op aanwas vanuit de nieuwe gidsen die in 2023 hun opleiding afronden. We hebben een aantal stages begeleid en zijn betrokken bij de opleiding. Binnen de gidsengroep werden, naast het gidsen meerdere keren per jaar, ook veel andere natuur gerelateerde activiteiten uitgevoerd. Er werd o.a. deelgenomen aan de organisatie van diverse natuuractiviteiten in het veld, zoals kijk op exoten en korte excursies tijdens de jaarlijkse Groenmarkt. Ook gaven de gidsen voorlichting, praktijklessen aan scholieren en deden inventarisaties samen met KNNV. Het Waterwingebied Liendert en park Schothorst zijn thuisbasis van enkele gidsen. De inzet is veelal structureel, maar ook op verzoek, waarbij in samenspraak met de aanvrager een activiteit wordt bedacht en uitgevoerd.

Tijdens het gidsenoverleg in maart hebben we afscheid genomen van Mary Schiffer, zij was inmiddels verhuisd naar Lelystad en heeft zich daar bij de IVN afdeling aangesloten. Door haar vertrek zijn intern wat administratieve zaken verschoven en overgenomen door Lenny van Valkenhoef en Gerda Schregardus. Komend jaar gaan we bij Mary op bezoek en zal zij een rondleiding voor onze gidsengroep verzorgen.

Voor 2023 zijn er nog geen vastomlijnde plannen, maar de praktijk leert dat er steeds wat nieuws op ons pad komt waardoor we onze tijd en enthousiasme voor natuurbeleving ook met anderen kunnen delen.

Zondagmiddagexcursies 2022.

Datum	Excursie	Aantal deelnemers
19-01	Doorstappen in den Treek	?? Coronatijd
20-02	Nimmerdor	12
20-03	Heiligenbergerbeek	16
24-04	Schothorst tot aan de Eem	9
15-05	Vogelen in stationsgebied	12
12-06	Bloeiend Bloeidaal	36
17-07	Zomer in het Waterwingebied	18
21-08	Bloeiende heide den Treek. GEO	12 + 1 kindje
18-09	Fietsexcursie Hoog en Laag Heuvelrug/Hoogland West-Eempolder	0 Extreem slecht weer.
16-10	Paddenstoelen	25
25-10 (di) Beleefweek	Klein Zwitserland GEO	21 waarvan 3 kinderen

20-11	Klein Zwitserland	35
-------	-------------------	----

Vrijdagmiddagexcursies 2022.

Datum	Excursie	Aantal deelnemers
21-01	Doorstapwandeling den Treek	7
08-04	Park Randenbroek Stinsenplanten	13
08-07	Hooglandsedijk Moerasgebied	10
04-11	Paddenstoelen	15

Andere excursies.

Datum	Excursie	Aantal deelnemers
26-06	Invasieve exoten	5
26-06	Schothorst	Griffie en raadsleden Gemeente Amersfoort, 2 groepen
17-09	Klein Zwitserland	Assurantiekantoor, 1 groep
21-10	Klein Zwitserland	Groep tuinliefhebbers

Natuurfotografie (door Klaas Slijkerman)

Een groep van enthousiaste natuurfotografen heeft in 2022 de draad opgepakt na een stillere periode ten gevolge van de corona-lockdowns. Elke eerste zondag van de maand wordt er een fotowandeling georganiseerd in een natuurgebied in of rond Amersfoort.

Vaak wordt er nadruk gelegd op een thema zoals "macro/close up", "paddenstoelen", "lentekeur". In 2022 hebben we onder meer rondgestruind in Nimmerdor, Appel, Stoutenburg, Birkhoven en landgoed De Boom.

Hermelijn in Arkemheen (Hans van Zummeren).

Iedereen die zich wil toelagen op het fotograferen van de natuur kan aan deze excursies deelnemen na aanmelding via de website IVNnatuurfotografieamersfoort.nl .

In een zoom-meeting een week na de zondagse excursie worden de door de deelnemers ingezonden foto's besproken. We geven elkaar feedback en tips over techniek, compositie en nabewerking. Hierbij is de grote variëteit in de persoonlijke benadering en keuzes steeds weer verbluffend en inspirerend.

Voor het jaar 2023 zijn er plannen om (een of zelfs meer) exposities te organiseren en mogelijk ook een langere excursie/fototocht te maken. Ook het intensiveren van samenwerking met andere werkgroepen in de vorm van ter beschikking stellen van fotomateriaal behoort tot de mogelijkheden.

De natuurfotografiegroep heeft haar passie in het "zien en laten zien" van de natuur.

Natuurkijker (door Kees de Heer, Marian Marseille & Olav-Jan van Gerwen).

Het is gelukt om in 2022 drie edities van de Natuurkijker uit te brengen. We zijn als (tijdelijke) redactie van het 'Nieuwsblad van IVN en KNNV Amersfoort e.o. best wel trots als we weer een nieuwe editie van de Natuurkijker hebben kunnen uitbrengen. Prachtige foto's, interessante artikelen, leuke rubrieken. Altijd weer een feestje om

samen te stellen en te lezen.

Maar de redactie zit in zwaar weer! We zijn dringend op zoek naar nieuwe redactieleden. Helemaal nu Marian Marseille – die de opmaak van de Natuurkijker altijd voor haar rekening neemt – de redactie heeft moeten verlaten. Wie komt ons versterken? Wie helpt ons uit de brand? Wie heeft (enige) ervaring met het opmaken van nieuwsbrieven, verenigingsbladen of met het redigeren van teksten? Neem alsjeblieft contact met ons op (redactie.natuurkijker@gmail.com). Vele handen maken licht werk. De nood is echt hoog.

Ons gezamenlijke IVN/KNNV-verenigingsblad moet toch blijven verschijnen!?

Natuurlezingen (door Anneke Abma).

In 2022 was NL nog steeds in de greep van corona. We organiseerden geen zeven lezingen, zoals gewoonlijk, maar zes. De januarilezing hebben we overgeslagen, een zeldzaamheid; te veel gedoe/te weinig puf om ons alweer en ook nog op korte termijn aan de coronamaatregelen aan te passen. Vanwege de onvoorspelbaarheid van de maatregelen besloten we de lezingen tot en met april in ieder geval alleen online te organiseren.

Vanaf september konden we weer terecht in Het Groene Huis (HGH). We hebben echter ook via Zoom gehoor gegeven aan de behoefte aan de online versie, maar zonder de mogelijkheid om te chatten. Het voordeel van de hybride vorm is een groter bereik; sommige mensen zijn niet in staat om naar HGH te komen of durven niet door het donker. We trokken digitaal ook bezoekers uit andere delen van het land.

Van het totaal aantal bezoekers van de drie hybride lezingen koos 54% om de lezingen online te volgen. Het aantal mensen dat naar HGH kwam was (nog) mager, dat varieerde van 19 tot 30. In totaal hadden we 372 bezoekers; een gemiddelde van 62 per lezing (vorig jaar 65).

Lezingen

De lezing in **februari** over korstmossen spande de kroon met 92 bezoekers! WNA-lid Kees de Heer hield een inspirerende presentatie met prachtige, zelfgemaakte foto's. Korstmossenexpert Arie van de Bremer (lid van KNNV/IVN) was ook online om vragen van het publiek en van Kees te beantwoorden. Het werd een heel levendige lezing. Tenslotte nodigde Arie de toehoorders uit voor een korstmossenexcursie. Daar werd zo enthousiast op gereageerd dat Arie zelfs een tweede excursie organiseerde. In totaal gingen er 19 mensen mee. Achteraf was er veel vraag om (alsnog) de video van de lezing te mogen zien. Korstmossen is een populair onderwerp gebleken. Zouden meer mensen tijdens de lockdown oog hebben gekregen voor de natuur om hen heen?

De Rotterdamse stadsecoloog Niels de Zwarte hield in **maart** een lezing over natuurinclusief bouwen, een veelbelovend onderdeel van stadsplanning. De stad blijkt een rijk leefgebied met een grote biodiversiteit. Er kwamen veel enthousiaste reacties. 'Natuur in de stad' leeft!

Als vervolg op zijn lezing in 2021 over de natte delen van Landgoed Den Treek-Henschoten vertelde landschapsecoloog Wim Knol in **april** over de natuur van de droge zandgronden op genoemd landgoed. Welke natuurwinst is er nog te boeken in een omgeving die steeds drukker wordt en waar verzuring van de bodem, meer nog dan klimaatverandering, de mogelijkheden bepaalt ...

In **september** hield ecooloog Arnold van den Burg een lezing over stikstof: Wat is het effect van teveel stikstof op de natuur? Vanwege de actualiteit van het onderwerp verwachtten wij een flinke toestroom, maar er waren 'slechts' 55 bezoekers. Gelukkig waren er geen boerenprotesten; het was ook niet Arnolds bedoeling om discussie te voeren over het stikstofbeleid.

In **oktober** vertelde bioloog en natuurfotograaf Luc Hoogenstein hoe hij in Coronatijd de uitdaging aanging om 1000 dier- en plantensoorten in en om zijn eigen (rijtjes)huis te scoren.

*Volwassen Vuurwantsen en nimfen in 'Mijn 1000 soorten tuin',
lezing Luc Hoogenstein (foto Luc Hoogenstein)*

Het was een heel boeiende lezing met prachtige plaatjes, maar er kwamen minder bezoekers dan we verwachtten: 19 op zaal, 32 online.

Bioloog Edo van Uchelen hield in **november** een boeiende, heel educatieve lezing over kleine marters. Een actueel onderwerp nu steeds duidelijker wordt dat het niet zo goed gaat met deze kleine roofdieren. Ook hier 'slechts' 53 bezoekers, op zaal en online opgeteld.

Wel grappig, andere afdelingen van IVN en KNNV weten ons te vinden; we kregen verschillende keren de vraag om onze sprekerslijst.

Werkwijze

We hadden twee maal overleg, beide weer in HGH, tussendoor veel mail- en appcontact. De nieuwe aanpak van de hybride lezingen vroeg extra inzet; in de voorbereiding experimenteerden we met losse webcam en losse microfoon om met het thuisfront te delen wat er op zaal gebeurde. Tenslotte hielp Rob Jonker van De Lieve Vrouw ons met

een slimmere, maar nog provisorische oplossing. Helaas kregen we geen toestemming van HGH om die oplossing op een professionele manier te (laten) integreren. We zijn volgend jaar weer aangewezen op het rechtstreekse Zoombeeld- en geluid. Hopelijk is de spreker, die dan met microfoon voor de zaal staat, thuis ook goed te verstaan ...

Rooster

Dit jaar waren er problemen met het reserveren van HGH voor het volgende jaar. Onze 1^e dinsdag van de maand, een traditie van ruim 30 jaar, bleek in 2023 (en 2024) niet in alle van onze lezingmaanden beschikbaar. Dat waren we niet gewend! Na veel geheen-en-weer zijn de lezingen voor 2023 nu (bijna allemaal) gepland op de 4^e dinsdag van de maand.

Samenstelling WNA

In 2022 namen we afscheid van Kees van Wegen die namens de KNNV veertien jaar in de werkgroep heeft meegedraaid. Kees kwam vaak met originele ideeën: combi's van lezing met excursie, een forum tgv waterschapsverkiezing, twee en meer sprekers die hun eigen verhaal bij eenzelfde onderwerp vertelden, een combi met film, soms een lezing met een filosofische inslag, vaak onderwerpen waarbij Kees actief het publiek betrok. Meinte Wildschut volgde hem op, maar al snel moest Meinte zijn taak tijdelijk onthoud zetten. Sinds kort heeft Arjan Wolsink zich nu namens KNNV (vooralsnog als invaller) bij ons gevoegd. De andere werkgroepleden zijn: Renée van Assema (KNNV, IVN), Kees de Heer (KNNV, IVN), Jaap Vos (Vogelwacht Utrecht), stadsecologen Willem Kuijsten en Dorien Roubos (Gemeente Amersfoort) en Anneke Abma (IVN). Ans Dijkstra (IVN) verzorgde weer de koffie.

*Hybride lezing in Het Groene Huis met Arnold van den Burg. Uiterst rechts de Zoom-laptop.
(foto: AA)*

ROM

Jawel, we konden weer fysiek samenkomen!

Na 2 zware corona-jaren konden we als werkgroep Ruimtelijke Ordening en Milieu (ROM) in 2022 weer fysiek bij elkaar komen. Een verademing! Neemt niet weg dat we ook bij de nodige webinars digitaal zijn aangeschoven. In dit ROM-jaarverslag 2022 een overzicht op hoofdlijnen.

We begonnen met ons te presenteren aan de deelnemers aan de Natuurgidsencursus. Dat leverde bijna een nieuw, heel enthousiast ROM-lid op. Maar helaas moest die zich om zware privéredenen weer terugtrekken. Heel jammer, maar alle begrip. Eind februari hebben we het verkiezingsdebat over duurzaamheid bijgewoond. Interessant. Alle partijen buitelden over elkaar heen om hun groene plannen toe te lichten. Het uiteindelijke Coalitieakkoord is inderdaad een heel groen akkoord geworden. Nu de uitvoering van alle mooie ambities. Het bestuur hebben we desgevraagd geadviseerd om als IVN Amersfoort e.o. de plannen voor een ecoduct bij Terschuur te steunen. Het zal een belangrijke verbindende schakel in het Natuur Netwerk Nederland zijn. Het verbinden van natuurgebieden is goed voor de biodiversiteit, goed voor natuurbeleving en past daarmee prima bij de missie van het IVN.

In mei hebben we een webinar bijgewoond over Knooppunt Hoevelaken. Daar hebben we als ROM-IVN in 2018 onze zienswijze voor ingediend, maar tot uitvoering zijn de plannen nog niet gekomen. Stikstof was o.a. een belangrijke bottleneck. Rijkswaterstaat praatte ons bij, met 1 duidelijke boodschap "de reconstructie gaat zeker door, alleen wanneer precies weet niemand". En RWS gaat nog reageren op alle ingediende zienswijzen. We zijn benieuwd. Ter inspiratie voor een bijeenkomst over 'Zonnevelden over de Laak' hebben we deelgenomen aan excursie naar een zonneveld in Klarenbeek. In het nieuwe Coalitieakkoord zijn de plannen voor Zonnevelden over de Laak stilgezet. Geen verdere actie nu dus. Ook hebben we actief meegedacht over de Toekomstvisie Hoogland-West. Spannend wat daar allemaal te gebeuren staat, of niet ...

In mei kon eindelijk weer een Groene Dag in en rond het Groene Huis worden georganiseerd. Daar hebben we een bijdrage aan geleverd. Het was een zeer geslaagde dag, met prachtig weer, veel mensen en vooral ook veel jeugd. Tot slot zijn we trouw naar de Vogelvlucht-avonden over de Groenvisie geweest. Heel inspirerend. Een avond (nr. 8) over het buitengebied, eentje (nr. 9) over de kansen voor vergroening in het nieuwe coalitieakkoord, waar de groene organisaties ook kennis konden maken met de kersverse wethouder Johnas van Lammeren (PvdD), en een afsluitende avond (nr. 10) over drie gemeentelijke nota's in wording: 1. het nieuwe integrale programma groen blauwe stad, 2. een biodiversiteits(actie)plan, en 3. het uitvoeringsprogramma voor de groenvisie voor 2023. De Vogelvlucht-avonden gaan nu geëvalueerd worden. Wij vonden ze heel geslaagd, goed bezocht en informatief.

Arno Kanters is als Kwartiermaker Biodiversiteit flink uit de startblokken gekomen. Hij heeft inmiddels een eigen IVN-mailadres (biodiversiteit@ivnamersfoort.nl) en een [eigen pagina](#) op onze IVN-website. Zie zijn terugblik elders in de Jaarverslag.

En natuurlijk waren we in 2022 weer actief in de Raad van Toezicht van de Natuur en Milieufederatie Utrecht (NMU) en in de redactie van de Natuurkijker (zie – ook de noodoproep – elders in dit Jaarverslag). De NMU vierde dit jaar haar (door Corona uitgestelde) 50-jarig jubileum met een prachtig inhoudelijk symposium over het Landschap van de Toekomst (2072!). Werp maar eens een blik op haar [website](#).

Het was (wederom) een interessant, inspirerend en gevarieerd jaar. Op naar 2023!

Olav-Jan van Gerwen, Wil Schonewille, Paul Camps & Arno Kanters.

Vleermuizen (door Willem Berger).

Wintertelling: De eerste activiteit van het jaar was de wintertelling die gelukkig weer doorgang kon vinden nadat we de tellingen een jaar geleden nog geheel moesten overslaan vanwege Covid-19. Het is inmiddels het 10^e jaar dat we vleermuizen tellen en dat is wel een mijlpaal. We bezochten diverse winterverblijven in de regio zoals de bunkers in de Grebbelinie, de Steenoven in Wijk bij Duurstede -en de kerktoeren in Oud Leusden en meer. Echt koud was het niet maar we hadden wel veel regen, op de teldag van 6 februari regende het vrijwel onophoudelijk waardoor we tot op het ondergoed nat waren, tsja dat hoort er allemaal bij. Helaas viel het resultaat tegen, wat te maken had met een winterobject welke helaas door vandalisme was opgebroken. Wat normaal een veilige plek zou moeten zijn voor beschermde vleermuizen was nu veranderd in een hangplek. Invliegopeningen waren zelfs bewust afgesloten tegen vleermuizen. Zeer triest en met de gedachten dat deze plek steeds beter gevonden werd door een langzaam groter wordende kolonie Baardvleermuizen maakt je ook nog erg boos. We troffen zelfs een overleden Baardvleermuis aan. Hopelijk hoeven we dit niet meer mee te maken en weten de Baardvleermuizen het verblijf weer te vinden de komende jaren. In totaal kwamen we op ca 70 vleermuizen.

Zoldertelling: In de nazomer periode hebben we de zoldertellingen uitgevoerd, de tweede grote activiteit van het jaar. We bezochten 3 kerken (de kerkzolder en toren in Achterveld en Renswoude, de kerktoeren van Oud Leusden en 1 kasteeltoren met bijbehorende boerderijzolder in Woudenberg). De kerk in Achterveld is ontzettend groot en heeft veel verborgen ruimtes waar vleermuizen zich heel goed kunnen verstoppen. We treffen we hier relatief veel mest aan wat een indicatie geeft dat er activiteit van vleermuizen is. Mest o.a. van Bruine Grootoorvleermuis, Dwergvleermuis en Laatvlieger. In de kerk van Renswoude troffen we een Bruine Grootoorvleermuis aan op een klein zoldertje maar daarnaast troffen we helaas ook twee overleden vleermuizen.

De toren van Oud Leusden, welke met inspanning van de werkgroep een aantal jaar geleden aan de lijst der objecten is toegevoegd vonden tot twee jaar geleden in de

zomer nooit vleermuizen maar de laatste jaren lijkt dit iets toe te nemen. We troffen nu een Bruine Grootoorvleermuis aan die helemaal bovenin de nok van de toren zat en ook ontzettend actief was en zelfs rondjes aan her vliegen was en we troffen ook een Laatvlieger aan die in een van de houtenbalken net onder de toren zat. Tevens lag er veel mest wat ook een indicatie geeft dat er veel activiteit is en dat er waarschijnlijk meer vleermuizen aanwezig zijn dan wij kunnen observeren op dat moment.

In Woudenberg troffen we ook een Bruine Grootoorvleermuis aan en veel mest. Op deze locatie zit een groot zomerverblijf en wellicht ook wel kraamverblijf van de Bruine Grootoorvleermuis. Tevens zitten in de naastgelegen toren ook in de winter vleermuizen w.o. de Baardvleermuis.

Een Bruine Grootoorvleermuis in winterslaap. Karakteristiek bij deze soort is dat de oren onder de vleugels gevouwen worden waardoor alleen de tragus zichtbaar is. Foto: Willem Berger

Transect-telling: In augustus hebben we de transect tellingen gedaan, de derde grote activiteit van het jaar. We rijden dan 2x2 standaard uitgezette routes door het buiten gebied van Leusden. We doen dit al stapvoets rijdend met de auto waarbij in het raam een Batlogger is bevestigd die geluiden van vleermuizen opneemt. Dit apparaat legt tevens de gps coördinaten, buitentemperatuur en nog veel meer vast. Een route duurt ongeveer een uur en de bedoeling hiermee is om zoveel mogelijk informatie te verkrijgen van de Rosse Vleermuis en Laatvlieger. Naderhand wordt de data uitgelezen op de computer met het programma batexplorer. Met dit programma gaan we dieper in op de geluidsopnames en gaan we de soorten determineren. Dit projectteam bestond voorheen uit 3 teams waarvan er nu helaas maar 1 over is gebleven. We zijn daarom opzoek naar nieuwe vrijwilligers, liefst twee mensen die ons zouden willen ondersteunen met deze activiteit. Mailen kan naar: vleermuisleusden@gmail.com

In 2023 zullen de activiteiten zoals hierboven beschreven ook weer uitgevoerd gaan worden.

IVN Gidsenopleiding, snuffelstage: Dianne Pullen en Anne de Vries zijn mee geweest met zoldertellingen en de transect-telling. Zij zullen ook nog meelopen met de wintertelling.

Werkgroep leden: Hans Scheeringa, Hans Peter Reijnders, Minka Kocks, Cynthia Hardeman.

